

Végezetül szólnom kell a parkerdőgazdaság kollektívájáról, arról a szellemi és fizikai kapacitásról, amely a hagyományos erdészeti feladatokon túl, az erdő közjóléti szerepének megvalósítására is sikeresen vállalkozik. Vallom, hogy a megújulásra képes erdőgazdálkodás legértékesebb „beruházása” az ember, aki elszánt kezdeményezőkésszeggel, ésszerű kockázatvállalással, hozzáértő szakmai felkészültséggel és toleráns együttműködési készséggel meg tudja valósítani a kitűzött, időt álló célokat.

A GAZDÁLKODÁS FŐBB TENDENCIÁI

DR. ANDA ISTVÁN

A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság, alapításától kezdve költségvetési intézményként működik. Ugyanakkor számviteli, érdekeltségi rendszere, s a tevékenységét meghatározó szabályozó-rendszer azonos az erdőgazdaságokéval. A vállalat a közjóléti feladatokhoz szükséges pénzeszközöket saját tevékenységéből — a gazdálkodás kapcsán képződő fizetési kötelezettségeiből — teremti elő. Ha eredményessége javul, tevékenysége bővül, akkor befizetési kötelezettségei növekednek, így a közjóléti munkák finanszírozására több forrás képződik. Ez a konstrukció folyamatosan arra készítette a vállalatot, hogy tevékenységét fokozatosan bővítse és — ahol csak lehet — eredményességét növelje. Részben a fenti rendszer, részben a folyamatosan bővülő tevékenység minden évben lehetővé tette, hogy a parkerdő-fenntartási igényeket jó színvonalon ki-
elégítsük.

A parkerdőgazdaság alapítása idején hagyományos erdőgazdálkodó egység volt, minimális faipari tevékenységgel. Az évek során a tevékenység kisebb mértékben átszervezésekkel is bővült, de az ilyen jellegű gyarapodásnál sokkal nagyobb jelentőségű volt az a fejlesztés, amelyet az elmúlt húsz évben saját kezdeményezésre vittünk véghez. A fejlesztésnek négy fő irányát különböztethetjük meg.

Kettő alapvetően saját források felhasználásával a termelés bővítésére, kettő pedig meghatározóan állami pénzekből, a közjóléti és részben az idegenforgalmi tevékenység bővítésére irányult.

Saját forrású fejlesztéseink

A fafeldolgozás fejlesztése

A legtöbb erdő- és fafeldolgozó vállalatnál eltérően nálunk a fafeldolgozást saját erőből kellett kialakítani, mert az 1970. évi átszervezéseknél a parkerdőgazdaság nem jutott ilyen kapacitáshoz. A fejlesztés eredményeképpen létrejött egy olyan kapacitás, amely ma már a rendelkezésre álló fűrészelési alapanyag döntő részét késztermékké (zömmel koporsóvá) dolgozza fel. A fejlesztés eredményessége az évek során ugyan nagyon változó volt, de ma már egyértelműen jó, és a fafeldolgozás a vállalat meghatározó ágazata, s továbbra is fejlesztendő, döntő fontosságú területe lett. A fejlesztő beruházás e területen 202,122 MFt-ot tett ki.

Az építőipar fejlesztése

Egyrészt saját, megnövekedett építési tevékenységünk (feltáróút-hálózatunk kiépítése és fenntartása, a lepencei fafeldolgozó üzem, a visegrádi kirándulóközpont létrehozása), másrészt a térségben adódó egyéb, jelentős feladatok (a Szentendre—Visegrád közötti közút, a bős—nagygyarosi vízlépcső építésének mellék munkái) elvégzésére fejlesztettük fel ezt a kapacitást. A fejlesztés eredményessége itt is változóan alakult az évek során; alapvetően a rendelkezésre álló feladatoktól függött. Azonban figyelembe kell venni, hogy szűkös építőipari kapacitással nem valósulhattak

Az átszervezések és fejlesztések hatása az üzemágakra

	1969.	1974.	1979.	1984.	1987.
<i>Az árbevétel alakulása, Mft-ban</i>					
Erdőművelés	11,0	11,5	12,4	29,0	32,2
Fakitermelés	19,0	16,6	29,3	63,2	95,3
Fafeldolgozás	16,0	34,6	65,6	93,0	162,6
Építőipar	10,1	21,0	60,6	47,8	42,9
Parkerdőfenntartás	1,6	7,5	14,4	20,1	42,5
Vadászat	6,6	9,5	17,9	14,2	19,3
Egyéb	10,1	22,3	42,5	63,8	67,9
Összesen:	74,4	123,0	242,7	331,1	462,7
<i>Az ágazatok eredményének alakulása, Mft-ban</i>					
Erdőművelés	3,7	5,9	3,8	8,0	7,3
Fakitermelés	3,1	9,1	13,8	17,6	33,4
Fafeldolgozás	3,7	0,4	16,5	23,3	51,1
Építés	2,8	4,3	11,4	5,4	4,4
Parkfenntartás	0,5	1,2	1,3	4,5	10,7
Vadászat	2,4	2,5	7,7	1,9	2,5
Egyéb	3,1	13,5	10,9	4,6	9,6
Egyéb bevétel-kiadás egyenlege	5,0	-1,0	1,9	-1,2	-16,2
Általános költség	19,8	26,3	38,6	49,4	68,3
Vállalati eredmény:	4,5	9,6	28,7	14,7	34,5

volna meg jelentős közjóléti és idegenforgalmi beruházásaink. Továbbfejlesztését vagy visszafejlesztését a közeljövőben kell eldöntenünk, a várható feladatok függvényében. Az építőipar fejlesztésére mintegy 47,242 Mft-tot költöttünk.

Külső forrásokból megvalósult fejlesztéseink

Közjóléti beruházások

Az évek során a parkerdő kirándulók által igénybe vehető területének berendezése megvalósult. Néha talán még több berendezést is létrehoztunk, mint amennyit a nagyközönség valóban igényelt. Először úthálózatunk azon része készült el, amely nem termelési célokat szolgált, majd a különböző letelepedő- és pihenőhelyek, kiránduló- és sportlétesítmények, zöldterületek alakultak ki.

Az eltelt húsz évben összesen 329,838 Mft-ot költöttünk ilyen jellegű beruházásokra. Az eredményesség szempontjából szinte teljesen indifferens fejlesztések folyamatosan jelentős szellemi kapacitásokat kötöttek le.

Idegenforgalmi fejlesztések

A közjóléti fejlesztések és parkfenntartási munkák célja az volt, hogy a területet minél alkalmasabbá tegyük kirándulók fogadására. Magától adódott az a feladat, hogy ennek kapcsán vendéglátóipari, idegenforgalmi szolgáltatást is nyújtsunk. E koncepció jegyében kaptunk 1975-ben hat turistaházat, s e gondolat alapozta meg a visegrádi kirándulóközpont létrehozását is. A létesítést a Belkereskedelmi Minisztérium vissza nem térítendő állami támogatással tette lehetővé, azzal a céllal, hogy egy komplex idegenforgalmi, vendéglá-

A változások hatása a dolgozói állományösszetételre

	1969		1974		1979		1984		1987	
	fő	átlag- ker.	fő	átlag- ker.	fő	átlag- ker.	fő	átlag- ker.	fő	átlag- ker.
Teljes munkaidős										
fizikai	801	24,0	1020	32,4	917	46,4	866	61,1	790	75,4
szellemi	200	27,7	232	44,2	231	61,1	242	78,4	253	118,0
összes:	1001	24,8	1252	34,6	1148	49,3	1108	64,9	1043	85,8
Összes foglalkoztatott:	1063	24,1	1343	33,8	1335	49,1	1370	64,8	1283	85,7

tóipari központ jöjjön létre. A létesítmény azonban mind ez ideig főként közjóléti célokat szolgál. Azok a fejlesztések, amelyek az egész beruházás gazdaságosságát legalább részben biztosíthaták volna, nem készültek el, mivel az 1978–79-ben végrehajtott országos gazdaságpolitikai irányváltás után már nem állt rendelkezésre pénz a befejező fejlesztésekre. Csak mostanában kezdenek úgy alakulni a körülmények, hogy külföldi tőke bevonásával remény van az ilyen fejlesztések megvalósítására (üdülészálló, golfpálya kiépítésére gondolunk).

Noha a visegrádi kirándulóközpont gazdálkodási szempontból nem minősíthető eredményes beruházásnak, tájékoztató és közjóléti szempontból egyértelműen az. Az egyéb, kisebb súlyú idegenforgalmi, vendéglátóipari fejlesztések az évek során nem eredményt, hanem veszteséget hoztak. Elsősorban azért, mert hosszú ideig nem azt az üzemenyi formát alkalmaztuk, amivel eredményessé lehet tenni ezeket az egységeket. Ma, hogy zömében bérleti és szerződéses rendszerben működnek, már nem termelnek veszteséget, de még mindig nem hozzák a fejlesztésektől általában elvárható, tőkearányos nyereséget.

Ezek az investíciók és a belőlük adódó üzemelési gondok a vállalatvezetés szellemi kapacitásának jelentős részét lekötötték. Ez a ráfordítás talán a jövőben kamatozik, ha sikerül az eddigi tapasztalatok alapján fejleszteni az idegenforgalmi, utaztatási tevékenységet, s ha a félig elkészült visegrádi kirándulóközpont jelentős része üzleti vállalkozássá változik. A fejlesztések és az átszervezések átrendezték az egyes ágazatok közötti súlyokat, mind az árbevétel, mind az eredményesség területén (1. táblázat).

A változások a dolgozói állomány összetételét is befolyásolták. A 2. táblázat számai a munkát végzők összetételét és jövedelmének alakulását mutatják ezer forintban.

A teljes munkaidős fizikai létszám — erős hullámváz mellett —, az átszervezések miatti bővülést is figyelembe véve, csökkent. Az összes foglalkoztatottak száma (alapvetően a nyugdíjasok nagyfokú alkalmazásának következtében) jelentősen megnőtt. A jövedelmek az országos erdőgazdasági átlagnál nagyobbak; ezt a fejlett iparvidék és Budapest kikényszerítette. A szellemi és fizikai dolgozók jövedelme közötti jó

3. táblázat

A fizikai dolgozók összetételének változása

Állományi létszám	1969	1974	1979	1984	1987
szakmunkás	128	168	270	377	326
betanított munkás	376	479	435	302	293
segédmunkás	297	373	212	187	171
Összesen:	801	1020	917	866	790

A szellemi foglalkoztatottak állományának változása

Alkalmazottak végzettsége	1969	1974	1979	1984	1987
<i>Egyetemi végzettségű:</i>					
erdőmérnök	26	27	26	37	35
faipari mérnök	2	3	5	4	6
gépészmérnök	—	1	2	2	2
kertészmérnök	2	3	3	2	3
jogász	1	1	1	2	1
építészmérnök	—	—	1	2	—
közgazdász	—	—	—	1	2
matematikus	—	—	—	1	3
egyéb	2	2	4	—	—
Összesen:	33	37	42	51	52
<i>Főiskolai végzettségű:</i>					
faipari üzemmérnök	—	—	1	4	2
gépész üzemmérnök	—	1	2	5	4
pénzügyi-számviteli	2	2	4	3	2
földmérő	—	1	1	1	2
kereskedelmi-vendéglátóipari tanár	—	—	—	1	1
tanár	—	—	—	3	2
sportszervező	—	—	—	1	1
építész üzemmérnök	—	—	—	—	3
egészségügyi főiskola	—	—	—	—	1
műszaki	—	2	1	—	4
Összesen:	2	6	9	18	22
<i>Középfokú végzettségű:</i>					
erdészeti-faipari technikum	61	70	73	81	85
gépipari technikum	3	4	5	7	7
vilamossági technikum	—	1	1	3	2
építőipari technikum	1	2	2	4	4
közgazdasági technikum	20	10	12	25	30
egyéb technikum	9	42	40	11	10
gimnáziumi érettségi	26	16	18	23	25
Összesen:	120	145	151	154	163
<i>Egyéb szakmai végzettségű:</i>					
erdész, vadász stb.	45	44	29	19	16
Mindösszesen:	200	232	231	242	253
Két vagy több végzettséggel rendelkező:	3	8	11	19	31

arány csak az utóbbi időszakban kezd kialakulni. A fizikai dolgozók szakmai végzettség szerinti összetétele lényegesen megváltozott. Ezt a 3. táblázat szemlélteti.

A szellemi foglalkoztatottak száma nőtt, szakmai összetétele lényegesen változott, egyrészt a különböző szakirányú végzettségűek (közgazdászok, matematikusok, faipari-, gépész-, kertészmérnökök) beállításával, másrészt az alapképzettség általános emelkedésével. Az összetételt a 4. táblázat mutatja.

Az elmúlt húsz évre visszatekintve nyugodtan állapíthatjuk meg, hogy az eddigi fejlesztések és a szakembergárda jó alapot biztosít arra, hogy a következő húsz évben — ha nehezebbek lesznek is a külső körülmények — az eddigiekhez hasonló, eredményes fejlődést érjen el a parkerdőgazdaság. E helyzet létrehozásában oroszánrésze volt annak a generációnak, amely ma már többnyire nyugdíjasként figyeli az általa megkezdett út építésének mai nehézségeit. Köszönet nekik!

HOGYAN TOVÁBB?

DR. SZIKRA DEZSŐ

A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság alapítását olyan döntésnek tartjuk, amely a megfelelő időben született és a megvalósítás is méltónak bizonyult az elképzeléshez. Megállapításunkat alátámasztja a ma már évi 8 millió látogató, objektumaink használata, „élő volta”, gazdálkodásunk „több lábon állása”, eredményessége, munkánk ismertsége — elismertsége.

Az alapítást követő területnövelő átszervezések után is kis erdőgazdaság maradt, amely azonban sajátos arculatúvá vált: új utat taposott ki a közjóléti tevékenység terén és ez lett a meghatározó karaktere. Ugyanakkor nem maradt el az ágazat fő sodrától sem amikor megteremtette faiparát és kiépítette az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozás vertikumát úgy, hogy a történelmi hagyományokkal rendelkező vadgazdálkodást is megőrizte. Nagyon jelentős építőipari kapacitás mellett idegenforgalmi, vendéglátási, utaztatási tevékenységet is kialakított.

Munkánk állandó reflektorfényben volt és van, és emiatt rendkívül széles s intenzív a szakmán kívüli kapcsolatrendszerünk. Ezt mindig igyekszünk ágazatunk egészének érdekében hasznosítani. A mostani kollektíva vállalja az elődeink kialakította arculatot, azt igyekszünk a jelenlegi, időnként igen mostoha körülmények között is továbbfejleszteni. A továbbiakban mindennapi munkánkat meghatározó, fontosabb nézeteinkről, célkitűzéseinkről, korlátozásainkról szólok.

Alapvető feladatunk, hogy dolgozóinknak az országos átlagot elérő színvonalú megélhetést tartósan biztosítsuk.

Arra törekszünk, hogy a parkerdőgazdaságnál dolgozni rang legyen. Ez kötelezően együtt jár munkánk színvonalának és hatékonyságának állandó növelésével, ami esetenként létszámcsökkentést is maga után vonhat. Valamennyi tevékenységünket a természet- és környezetvédelem követelményeirez alkalmazkodva, közjóléti-idegenforgalmi feladatainkat elősegítve végezzük, noha nem ez utóbbiak biztosítják egyelőre (és még 8—10 évig biztosan nem) a gazdaság megélhetését. Egyre nagyobb energiákat igényel, hogy az ország romló gazdasági helyzetében is meg tudjunk felelni az elvárásoknak és saját célkitűzéseinknek.